

MRF 2024.180

Vestre Landsrets dom af 1. maj 2024, 11. afd., sag S-0812-23
(Astrid Bøgh, Stig Glent-Madsen og Rikke Jørgensen (kst.))

Anklagemyndigheden mod T (adv. Mads Krarup)

T idømt bøde på 40.000 kr. for ikke at efterkomme påbud om separation af regnvand og spildevand til offentlig kloak, for ulovlig affaldsafbrænding til Sankt Hans samt for ikke rettidigt at efterkomme påbud om sløjfning af privat vandboring og lovliggørelsespåbud om at fjerne jord i beskyttet § 3-mose, da påbuddene fandtes gyldige. Byrettens tvangsbøder ophævet vedr. sløjfning af boring og fjernelse af jord, da påbuddene blev efterkommet inden landsrettens dom.

T blev i april 2022 tiltalt for fire forskellige forhold: (1) Overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens §§ 28, stk. 4, og 30 ved ikke at efterkomme påbud fra 2019 om separering af regnvand og spildevand til offentlig kloak, idet tagvand i stedet blev udledt i jorden uden nedsivningstilladelse, (2) overtrædelse af vandforsyningslovens § 36 ved ikke at efterkomme påbud fra maj 2021 om sløjfning af privat vandboring, (3) overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 3 ved at fylde jord i beskyttet mose og ved ikke at efterkomme påbud i marts 2022 om at fjerne jorden og (4) overtrædelse af forbuddet mod affaldsafbrænding i affaldsbekendtgørelsens § 50 ved affaldsafbrænding den 23. juni 2022. Anklagemyndigheden nedlagde samtidig påstand om tvangsbøder for de tre første forhold. T nægtede sig skyldig og gjorde i relation til forhold 1 bl.a. gældende, at han troede, at han i dialog med kommunen havde fået nedsivningstilladelse til afledning af regnvand. I relation til forhold 2 gjorde T bl.a. gældende, at kommunen ikke havde hjemmel til at kræve boringen sløjfet. I relation til forhold 3 gjorde T bl.a. gældende, at selv om Miljø- og Fødevarerklagenævnet havde stadfæstet påbuddet, mente han fortsat, at det var forkert. I relation til forhold 4 gjorde T bl.a. gældende, at han indsamlet grene, og at Sankt Hans-bålet primært bestod af grene, men at der muligvis var andre, der havde placeret plastikspande og andet affald, inden han tændte bålet. Byretten lagde i relation til forhold 1, 2 og 3 med henvisning til TfK 2022.323 Ø (**MRF 2022.177**) til grund, at da påbuddene ikke var påklaget og ikke var åbenbart ulovlige, kunne retten ikke under straffesagen prøve påbuddenes gyldighed, hvorfor T blev fundet skyldig i de tre første

forhold. På grundlag af bevisførelsen fandtes T ligeledes skyldig i forhold 4, da T havde antændt bålet uden at undersøge, om der var affald, selv om T var bevidst om muligheden. T blev herefter idømt en bøde på 25.000 kr. samt månedlige tvangsbøder, indtil de i forhold 1, 2 og 3 omhandlede påbud var opfyldt. T ankede til landsretten, mens anklagemyndigheden ankede med påstand om skærpeelse af sumbøden, hvorimod påstand om tvangsbøder for forhold 2 og 3 blev frafaldet, da kommunen havde oplyst, at T havde opfyldt påbuddene om sløjfning af vandboring og om at fjerne jord i den § 3-beskyttede mose. Landsretten lagde indledningsvis til grund, at der efter bevisførelsen ikke var grundlag for at tilsidesætte gyldigheden af de meddelte lovliggørelsespåbud, idet landsretten i relation til påbuddet om separat tilslutning til offentlig kloak for spildevand og overfladevand fandt, at T ikke havde en berettiget forventning om at få tilladelse til nedsivning. I relation til de to påbud, som T havde opfyldt inden landsrettens dom, fandtes T skyldig i ikke rettidigt at have efterkommet påbuddene, ligesom T blev fundet skyldig i at overtræde naturbeskyttelseslovens § 3 ved at ændre den beskyttede moses tilstand. I relation til ulovlig affaldsafbrænding fandtes T skyldig med samme begrundelse som byretten. Herefter forhøjede landsretten den samlede bøde til 40.000 kr., idet landsretten lagde vægt på, at overtrædelsen af naturbeskyttelseslovens § 3 var sket som led i T's erhverv, og at T tidligere var straffet for lignende kriminalitet. Endvidere blev T idømt månedlige tvangsbøder på 2.000 kr., indtil påbuddet om separering af regnvand og spildevand til offentlig kloak blev efterkommet.

Kommentar: Dommen indeholder en vigtig præcisering fra landsretten, hvis votum må forstås således, at gyldigheden af påbud både kan og skal prøves under en straffesag og dermed en underkendelse af denne del af byrettens præmisser, som støttede sig på **MRF 2022.177 Ø**. Dette er i overensstemmelse med tidligere praksis og følger endvidere af princippet i straffelovens § 1, jf. Trine Baumbach

MRF 2024.180

og Thomas Haugsted i Bryde Andersen m.fl. (red.), Festskrift til Peter Pagh, 2023, s. 105 ff. med kritik af **MRF 2022.177 Ø**. Se også **MRF 2023.19 V** med kommentar. Derimod kan der ikke ske (fornyet) prøvelse af det underliggende påbud under en sag, der udelukkende angår forhøjelse af allerede idømte tvangsbøder, jf. **MRF 2021.288 V**, **MRF 2023.261 V** og **MRF 2024.91 Ø**. I relation til tvangsbøder førte anken af byrettens dom nødvendigvis til, at landsretten måtte bedømme forholdet på tidspunktet for landsrettens dom, hvor to af påbuddene var efterkommet. Dette betød dog ikke, at påbuddene ikke blev strafsanktioneret, da det var den manglende rettidige efterkommelse af påbudene, der var grundlag for straf, jf. ligeledes **MRF 2024.186 V**.

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 20. marts 2023

Retens nr.
Politiets nr.

Anklagemyndigheden
mod
T
født

Anklageskrift er modtaget den 12. april 2022, og tillægsanklageskrift 1 er modtaget den 27. februar 2023.

T er tiltalt for overtrædelse af

1.
miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2, jf. § 30, stk. 1, jf. § 28, stk. 4, ved som ejer af ejendommen F-vej 1, 8462 Harlev J, matr. nr. ... , Framlev By, Framlev, at have undladt at efterkomme Aarhus Kommunes påbud af 21. august 2017 om inden den 21. februar 2018, hvilken frist ved indskærpelse af 15. januar 2019 blev forlænget til den 15. februar 2019, på ejendommen F-vej 1, 8462 Harlev J at foretage separering af regnvand og spildevand i kloaksystemet, tilslutte det til Aarhus Vands Kloakforsyning og at indsende dokumentation herfor,

2.
vandforsyningslovens § 84, stk. 1, nr. 4, jf. § 36, ved som ejer af ejendommen beliggende O-vej 15, 8260 Viby J, matr. nr. ... , at have undladt at efterkomme Aarhus Kommunes påbud af 10. februar 2021 om inden den 10. maj 2021, hvilken frist ved 19. maj 2021 blev forlænget til den 16. juni 2021, at foretage sløjfning af vandboring DGU nr. ... , idet der forinden var givet afslag vedr. fornyet tilladelse til vandindvinding, hvorved vandboringen blev overflødig,

3.a
naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 1 jf. § 3, stk. 2, nr. 2, jf. stk. 1, ved som konstateret den 27. juni 2019, på matr. ... , V-vej 15, 8260 Viby J – at have foretaget ændring af tilstanden ved en på ejendommen beliggende beskyttet mose, idet mosen på et tidspunkt i perioden 2018-2019 blev opfyldt med jord,

3.b

naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 6, jf. § 74, stk. 1, ved som ejer af ejendommen matr. ... , V-vej 15, 8260 Viby J – at have undladt at efterkomme Aarhus Kommunes påbud af 19. august 2020 med frist til den 1. oktober 2020, hvilken frist ved påbud af 28. marts 2022 blev forlænget til den 23. maj 2022, om at fjerne jordet fra den beskyttede mose på matriklen, retablere mosen til terrænniveau før jordopfyldningen, dvs. ned til vegetationslaget under den pålagte jord, og at lade den naturlige vegetation i mosen genetablere sig derefter,

4.

bekendtgørelse nr. 2512 af 10. december 2021 om affald (affaldsbekendtgørelsen) § 79, stk. 1, nr. 4 jf. § 50, stk. 1, ved den 23. juni 2022 ca. kl. 23.10 ved adressen B-vej 2, 8462 Harlev J, at have afbrændt affald på et ikke godkendt anlæg, idet der blev konstateret afbrænding af bl.a. diverse byggematerialer, herunder spande fra maling, plastikdunke, dæk og fælge.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at der i medfør af retsplejelovens § 997, stk. 3, idømmes en fortløbende tvangsbøde på 2.000 kr. pr. påbegyndt måned indtil regn- og spildevand er separeret og korrekt tilsluttet samt dokumentation herfor er indsendt. (Forhold 1)

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at der i medfør af retsplejelovens § 997, stk. 3, idømmes en fortløbende tvangsbøde på 3.000 kr. pr. påbegyndt måned indtil vandboringen er sløjfet. (Forhold 2)

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at der i medfør af retsplejelovens § 997, stk. 3, idømmes en fortløbende bøde på 2.000 kr. pr. påbegyndt måned indtil den beskyttede mose er reableret ved at fjerne jordopfyld ned til det oprindelige terræn før opfyldningen (forhold 3.b).

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at tvangsbøderne skal forfalde første gang den 1. juni 2023.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af tiltalte og af vidnerne B , C

og politiassistent D .

T har om forhold 1 forklaret, at han ejer ejendommen F-vej 1, 8462 Harlev J, og har gjort det siden før august 2017.

I første omgang modtog han ikke et påbud fra kommunen om at separere kloaksystemet. Det kan godt være, at han har fået et påbud, men han havde en dialog med E , så påbuddet kom uden grund.

Foreholdt bilag 1.6 "Varsling af påbud om separering af spildevand og tilslutning af hhv. regnvand og spildevand til offentlig kloak for ejendommen F-vej 1, matr.nr. ... Framlev By, Framlev" af 6. juli 2017, har han forklaret, at han ikke kan huske at have modtaget brevet, men at han har haft en dialog med kommunen. Foreholdt brevet side 2, afsnit 1-2, har han forklaret, at han søgte om nedsivningstilladelse, men at han ikke har gjort indsigelser.

Foreholdt bilag 1.7 "Påbud om separering af spildevand og tilslutning af hhv. regnvand og spildevand til offentlig kloak for ejendommen F-vej 1, matr.nr. ... Framlev By, Framlev." af 21. august 2017, side 2, tredje afsnit, har han forklaret, at han ikke kan huske at have fået brevet, men at det har han nok. Han fik nedsivningstilladelse af E , så han indbragte ikke sagen for domstolene.

Foreholdt bilag 1.9 "Afslag på ansøgning om nedsivning af overfladevand fra ejendommen F-vej 1" af 30. oktober 2020, afsnit 1-3, har han forklaret, at han har modtaget brevet, og at han kontaktede kommunen, fordi de fra starten skulle have sagt, at han ikke kunne få nedsivningstilladelse i stedet for at vente til han havde lavet en masse arbejde.

Han har stadig ikke efterkommet påbuddet. Inden han påbegyndte arbejdet med at afproppe tagnedløb, havde han fået nedsivningstilladelse. Han havde fået nedsivningstilladelse af E , men han kan dog ikke finde den del af mailkorrespondancen, hvor hun giver tilladelsen. Det fremgår dog indirekte af mailkorrespondancen, at han havde fået den.

Foreholdt e-mail fra E af 6. maj 2020, hvoraf blandt andet fremgår, at E henviser T til at søge om nedsivningstilladelse via www.aarhus.dk/LAR har han forklaret, at han ikke har søgt om nedsivningstilladelsen via hjemmesiden, men havde en forståelse af, at E allerede havde givet den.

Om forhold 2 har han forklaret, at det er korrekt, at han fik et påbud om at

foretage sløjfning af vandboring DGU nr. ... med de i anklageskriftet angivne frister.

Foreholdt bilag 2.4 "Afslag vedr. fornyet tilladelse til vandindvinding, O-vej 17" af 4. november 2020, side 1, afsnit 1-2, og side 2, afsnit 5-7, og bilag 2.5 "Påbud om sløjfning af boring DGU nr. ... , O-vej 17" af 10. februar 2021, side 1, afsnit 2-3, og side 2, har han forklaret, at han har modtaget brevene. Han sløjfede ikke vandboringen, fordi kommunen slet ikke har hjemmel til at pålægge ham at sløjfe den. Han har ikke indbragt påbuddet for domstolene. Han skal ikke søge om tilladelse til vandindvinding, fordi boringen stammer helt tilbage fra 30'erne eller 40'erne. Derfor sendte han heller ikke kommunen de oplysninger, som de bad om. Han har brug for vandet, så han har ikke sløjfet boringen.

Om forhold 3a og 3b har han forklaret, at han lavede en udstykning med parcelhusgrunde ved O-vej hvor der skulle anlægges fjernvarme, el, osv. Vejen til gården O-vej 15 blev derfor gravet op, så han blev nødt til at lave en midlertidig vej ved siden af. Det gjorde han ved at lægge jord ved siden af. Den midlertidige vej er der stadig, og han bruger den stadig. Det er slet ikke et beskyttet naturområde, så han vil ikke fjerne vejen igen. Det er ikke en beskyttet mose, for det var bare en mark helt indtil 1980'erne.

Det er rigtigt, at han fik et varsel om påbud og senere et egentligt påbud, men han forklarede kommunen, at vejen var vigtig for ham.

Foreholdt bilag 3.2-4b "Afslag til bibeholdelse af jordopfyldning i beskyttet mose på O-vej 15, 8260 Viby, samt påbud om fjernelse af jord" af 19. august 2020, side 2, afsnit 1 og 8, side 3, afsnit 2 og 6, side 9, afsnit 1, og side 11, afsnit 1, har han forklaret, at han modtog brevet og klagede til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men ikke indbragte sagen for domstolene.

Foreholdt bilag 3.2-5, "Afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet" af 23. november 2021, side 1, afsnit 1 og 5, side 5, afsnit 3-4, og side 6, afsnit 3, har han forklaret, at han ikke efterkom påbuddet, fordi det var forkert. Han indbragte ikke sagen for domstolene.

Foreholdt bilag 3.2-6b "Påbud om at fjerne jord fra beskyttet mose på O-vej 15, 8260 Viby matr.nr. ... Viby By, Viby" af 28. marts 2022, side 1, afsnit 3 og side 7, afsnit 3, har han forklaret, at fortsat ikke efterkom påbuddet og ikke indbragte sagen for domstolene.

Om forhold 4 har han forklaret, at han havde klippet en masse grene af nogle læhegn, som han havde samlet til et bål. Han antændte bålet den 23. juni 2022 ved adressen B-vej 2, 8462 Harlev J. Der boede nogle lejere, som måske havde puttet noget affald i bålet, men han havde kun samlet grene. Det kan godt være, at der var nogle plastikspande og noget metal, men der var i hvert fald ingen dæk. Hvis der havde været dæk, ville han kunne se det på røgen. Bålet bestod primært af grene. Affaldet udgjorde maksimalt 2-3 % af bålet. Han tjekkede ikke bålet, inden han antændte det. Derfor kan der godt have været affald i.

B har om forhold 1 forklaret, at hun er ansat ved Aarhus Kommune. Påbuddet om at separere regnvand og spildevand er stadig ikke efterkommet af tiltalte. Tiltalte har ikke fået nedsivningstilladelse. Tiltalte sendte bare en færdigmelding fra en kloakmester, men han havde aldrig fået tilladelsen. De bad om en række oplysninger, som tiltalte også gav dem, men som førte til et afslag. Det er rigtigt, at tiltalte havde en korrespondance med E om, hvilke oplysninger tiltalte skulle give dem, men hun gav ham ikke nogen nedsivningstilladelse. Det blev lidt en omvendt proces, fordi tiltalte begyndte arbejdet, inden han fik tilladelse.

Foreholdt at tiltalte har forklaret, at han var blevet lovet en nedsivningstilladelse, har vidnet forklaret, at hun ikke synes, at de havde lovet ham en nedsivningstilladelse. Hun har læst mailkorrespondancen mellem tiltalte og E, og hun kan se, at tiltalte ikke blev lovet en nedsivningstilladelse, men hun kan godt forstå, at tiltalte er træt af ikke at have fået den.

Adspurgt om det er unormalt at kommunen sender en vejledning om nedsivningstest og så alligevel ikke giver en nedsivningstilladelse har vidnet forklaret, at de bruger nedsivningstesten for at finde ud af, om man kan give en tilladelse, så det er helt normalt. De skal indsamle data inden de kan behandle en ansøgning.

C har om forhold 2 forklaret, at han arbejder for Aarhus Kommune. Så vidt han ved, er påbuddet om at sløjfe vandboringen ikke efterkommet. Han slog det op i den statslige database inden retsmødet, og der står den ikke som sløjfet. Tiltalte fik meddelelse om, at hans indvindingstilladelse var udløbet, og at han skulle søge en ny. De bad ham om nogle oplysninger, herunder fra en tæthedsprøvning, der skulle kontrollere, at boringen var tæt, og tiltalte skulle også installere en vandmåler. De fik ikke oplysningerne fra tiltalte, og de meldte derfor afslag på ansøgningen og gav behørig klagevejledning. Det var hans kollega, F, der var sagsbehandler. Tiltalte kontaktede F og ytrede, at han ikke var enig. De vejlede om muligheden for at

klage. Der blev ikke klaget, og da der ikke var nogen indvindingstilladelse, betragtede de boringen som overflødig. De gav på den baggrund påbud om at sløjfe den, fordi kommunen kan påbyde overflødige boringer og brønde sløjfet. Da påbuddet ikke blev efterkommet, sendte de en indskærpelse til tiltalte. Herefter meldte de forholdet til politiet. De havde ikke modtaget nogen klage og er ikke bekendt med, at der skulle være anlagt en sag om domstolsprøvelse. Hvis tiltalte havde indsendt oplysningerne og havde installeret en vandmåler, som de bad ham om, havde de nok givet tilladelsen.

Man kan kun indvinde vand med tilladelse, medmindre der er helt særlige forhold. 30 år efter vandforsyningslovens ikrafttræden, skulle alle have en tilladelse.

Politiassistent D har om forhold 4 forklaret, at han var på arbejde som politiassistent den 23. juni 2022 og blev tilkaldt til B-vej 2 i Harlev. Da han kom derud, var der ikke længere flammer, fordi brandvæsnet var kommet frem først. Der var dog stadig gløder, og det røg kraftigt. Det fremstod sådan, at der var blevet tændt et bål med en blanding af haveaffald og byggeaffald. Der var plastikbøtter, jern, metal og bildele. Det var tydeligt, at det var blevet brændt af, for det lå i bålet og ved bålet.

Tiltalte er tidligere straffet ved:

- Dom den 24. juni 2019, hvor det blev bestemt, at straffen for overtrædelse af miljøloven bortfaldt.
- Dom den 3. juli 2017 med bøde for overtrædelse af miljøloven.

Rettens begrundelse og afgørelse

Forhold 1

Aarhus Kommune varslede den 6. juli 2017 tiltalte et påbud om separering af spildevand og tilslutning af henholdsvis regnvand og spildevand til offentlig kloak for ejendommen F-vej 1, matr.nr. ... Framlev By, Framlev. Den 21. august 2017 meddelte Aarhus Kommune tiltalte et påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30 om at separere spildevand og tilslutte regnvand og spildevand til offentlig kloak inden den 21. februar 2018. Påbuddet indeholdt vejledning om adgangen til at få afgørelsen prøvet ved søgsmål ved domstolene. Tiltalte gjorde ikke brug af denne mulighed og påbuddet er ikke åbenbart ulovligt. Gyldigheden af afgørelsen kan derfor ikke nu prøves under en sag om spørgsmål om straf mv. for undladelse af at efterkomme afgørelsens påbud, jf. Østre Landsrets dom af 15. juni 2022, gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2022, side 323.

Tiltalte har fremlagt kopi af mailkorrespondance mellem ham og E fra Aarhus kommune. Det fremgår af korrespondancen, at E anmodede om en række oplysninger til behandlingen af en ansøgning om nedsivningstilladelse, men det fremgår af afgørelse af 30.

oktober 2020, at Aarhus Kommune efterfølgende gav afslag på ansøgning om nedsivning af overfladevand fra ejendommen F-vej 1.

På denne baggrund, og da tiltalte har erkendt fortsat ikke at have efterkommet påbuddet, og det på baggrund af afslaget og mailkorrespondancen mellem tiltalte og E fremgår, at tiltalte hverken blev meddelt eller garanteret en nedsivningstilladelse, findes tiltalte skyldig i overensstemmelse med tiltalen og skal straffes med bøde og tvangsbøder som nedenfor bestemt.

Forhold 2

C fra Aarhus Kommune har forklaret, at Aarhus Kommune anmodede tiltalte om oplysninger for at kunne behandle en sag om fornyet tilladelse til vandindvinding, men at de ikke modtog dem. Tiltalte har i overensstemmelse hermed forklaret, at han ikke ville sende oplysningerne eller efterkomme det efterfølgende påbud om at sløjfe vandboringen, fordi han er af den overbevisning, at kommunen ikke har hjemmel til at meddele påbud om at sløjfe vandforsyningen. Retten lægger derfor til grund, at Aarhus Kommune anmodede tiltalte om oplysninger til brug for en sag om fornyet tilladelse til vandindvinding, men at tiltalte aldrig sendte oplysningerne.

Aarhus Kommune meddelte den 4. november 2020 afslag vedrørende fornyet tilladelse til vandindvinding, jf. vandforsyningslovens § 20, med varsling om påbud om sløjfning af boring. Aarhus Kommune meddelte den 10. februar 2021 tiltalte påbud om sløjfning af boring DGU nr. ... , O-vej 17 i henhold til vandforsyningslovens § 36 og med vejledning om adgangen til at få afgørelsen prøvet ved søgsmål ved domstolene. Tiltalte gjorde ikke brug af denne mulighed, og påbuddet er ikke åbenbart ulovligt, idet Aarhus Kommune har hjemmel til at meddele påbuddet, jf. vandforsyningslovens §§ 20 og 36, og at vandforsyningslovens § 86, stk. 1-3 ikke finder anvendelse som ellers anført af tiltalte, jf. stk. 4, 1. pkt., da der er forløbet mere end 30 år fra lovens ikrafttræden den 1. april 1980. Gyldigheden af afgørelsen kan herefter ikke nu prøves under en sag om spørgsmål om straf mv. for undladelse af at efterkomme afgørelsens påbud, jf. Østre Landsrets dom af 15. juni 2022, gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2022, side 323.

På denne baggrund findes tiltalte skyldig i overensstemmelse med tiltalen og skal straffes med bøde og tvangsbøder som nedenfor bestemt, idet tiltalte har erkendt fortsat ikke at have efterkommet påbuddet.

Forhold 3a og 3b

Tiltalte har forklaret, at han har etableret et vejareal på det relevante område. Aarhus Kommune sendte den 23. juni 2020 partshøring til tiltalte vedrørende foreløbig vurdering og varsel af påbud om fjernelse af jordopfyldning fra beskyttet mose på O-vej 15, 8260 Viby. Den 19. august 2020 gav Aarhus Kommune afslag til bibeholdelse af jordopfyldning i beskyttet mose på O-vej 15, 8260 Viby, samt påbud om fjernelse af jord, jf. natur-

beskyttelseslovens §§ 3, stk. 2, 65, stk. 2, 73, stk. 5 og 74, stk. 1. Afgørelsen indeholdt vejledning om muligheden for at påklage afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet eller at få afgørelsen prøvet ved søgsmål ved domstolene. Tiltalte påklagede afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som den 23. november 2021 stadfæstede afslaget, fastslog at der var tale om beskyttet mose og vejledte om muligheden for at få afgørelsen prøvet ved søgsmål ved domstolene. Tiltalte gjorde ikke brug af denne mulighed, og påbuddet er ikke åbenbart ulovligt. Gyldigheden af afgørelsen kan ikke nu prøves under en sag om spørgsmål om straf mv. for undladelse af at efterkomme afgørelsens påbud, jf. Østre Landsrets dom af 15. juni 2022, gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2022, side 323.

På denne baggrund findes tiltalte skyldig i overensstemmelse med tiltalen og skal straffes med bøde og tvangsbøder som nedenfor bestemt, idet tiltalte har erkendt fortsat ikke at have efterkommet påbuddet.

Forhold 4

Tiltalte har blandt andet forklaret, at han tændte bålet uden at undersøge, hvad bålet bestod af, at der godt kunne have været plastikspande og noget metal i bålet, men at der i hvert fald ingen dæk var. På denne baggrund og på baggrund af mængden af affald i bålet, som det fremgår af fotodokumentationen, finder retten, at tiltalte har handlet uagtsomt ved antændelse af bålet. På baggrund af tiltaltes forklaring om affaldet i bålet og politiassistent D's forklaring om, hvad han observerede i resterne af bålet samt på baggrund af fotodokumentationen, findes tiltalte herefter skyldig i overensstemmelse med den rejste tiltale, idet tiltalte dog frifindes for at have brændt dæk af. Tiltalte skal straffes med bøde som nedenfor bestemt.

Ved fastsættelsen af straffen har retten i skærpende retning lagt vægt på, at tiltalte tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet samt antallet af påbud over en længere periode, som tiltalte ikke har efterkommet. I formildende retning har retten lagt vægt på den lange sagsbehandlingstid for så vidt angår forhold 1.

Straffen fastsættes på denne baggrund til en bøde på 25.000 kr., jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2, jf. § 30, stk. 1, jf. § 28, stk. 4, vandforsyningslovens § 84, stk. 1, nr. 4, jf. § 36, naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 1 og nr. 6, jf. § 3, stk. 2, nr. 2, jf. stk. 1 og § 74, stk. 1, og bekendtgørelse nr. 2512 af 10. december 2021 om affald, § 79, stk. 1, nr. 4, jf. § 50, stk. 1.

Forvandlingsstraffen fastsættes som nedenfor bestemt.

Tiltalte skal endvidere betale tvangsbøder som nedenfor bestemt, jf. retsplejelovens § 997, stk. 3, som efter en samlet vurdering fastsættes med forfald første gang den 1. august 2023. Forvandlingsstraffen for tvangsbøderne fastsættes, hvis bøderne udløses.

Thi kendes for ret:

T ... skal betale en bøde på 25.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 14 dage.

Tiltalte skal betale tvangsbøder på 2.000 kr. pr. påbegyndt måned, indtil regn- og spildevand er separeret og korrekt tilsluttet på ejendommen F-vej 1, 8462 Harlev J, samt dokumentation herfor er indsendt til Aarhus Kommune. Tvangsbøderne forfalder første gang den 1. august 2023.

Tiltalte skal betale tvangsbøder på 2.500 kr. pr. påbegyndt måned, indtil vandboring DGU nr. ... er sløjfet. Tvangsbøderne forfalder første gang den 1. august 2023.

Tiltalte skal betale tvangsbøder på 2.000 kr. pr. påbegyndt måned, indtil den beskyttede mose beliggende matr. ... , Viby, er reableret ved at fjerne jordopfyld ned til det oprindelige terræn før opfyldningen. Tvangsbøderne forfalder første gang den 1. august 2023.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Mikkel Kjær Slot

/karo

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Aarhus, den 20. marts 2023

Marlene Bligaard Madsen
kontorfuldmægtig

DOM

afsagt den 1. maj 2024 af Vestre Landsrets 12. afdeling (dommerne Astrid Bøgh, Stig Glent-Madsen og Rikke Jørgensen (kst.)) i ankesag

V.L. S-0812-23

Anklagemyndigheden

mod

T

født

(advokat Mads Krarup, Aarhus)

Retten i Aarhus har den 20. marts 2023 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 72-3123/2022).

Påstande

Tiltalte har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse, således at sumbøden forhøjes. Endvidere frafaldes påstanden om tvangsbøder i forhold 2 og 3.b, og påstanden om tvangsbøde i forhold 1 præciseres således, at den fortløbende bøde forfalder første gang den 1. september 2024.

Anklagemyndigheden har for landsretten berigtiget tiltalen, således at der i forhold 1 efter ”15. februar 2019” tilføjes ”og ved afgørelse af 30. oktober 2020 blev forlænget til 1. januar 2021”.

Supplerende oplysninger

Aarhus Kommune har meddelt anklagemyndigheden, at kommunen pr. henholdsvis 16. og 18. april 2024 betragter påbuddene i forhold 2 og 3.b som efterkommet.

Den 22. april 2024 har Aarhus Kommune gentaget afslaget på ansøgning om nedsivning af overfladevand fra ejendommen F-vej 1, Framlev (forhold 1).

Forklaringer

Tiltalte og vidnet C har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans. Der er endvidere afgivet forklaring af vidnerne E og G

Tiltalte har om forhold 1 supplerende forklaret, at han og kloakmesteren var af den opfattelse, at han havde fået en nedsivningstilladelse, men han har heller ikke efter byrettens dom kunnet finde yderligere på skrift herom. Det kom også bag på kloakmesteren, at nedsivning ikke blev tilladt. Han har heller ikke i dag efterkommet påbuddet. Det er en stor fordel, at vandet bliver på jorden i området, og det er dyrt at ændre den nuværende løsning. Han har efterfølgende søgt om tilladelse på det link, som kommunen har henvist til, men har fået afslag på ny.

Sognehuset, kirken og en række andre bygninger i området nær hans ejendom har ikke tagrender og nedløbsrør, og der er derfor heller ikke separering af vand på disse ejendomme. Det gælder også ejendomme ejet af kommunen.

Tiltalte har om forhold 2 supplerende forklaret, at han efter byrettens dom har fået foretaget kontrol af vandet og installeret et vandur. Han bruger bl.a. vandet til at vande, når det støver. Der er tale om en gammel boring – måske fra 40'erne eller 50'erne.

Tiltalte har om forhold 3 supplerende forklaret, at han anlagde vejen i 2018. Ejendommen har tidligere været anvendt til minkfarm. Den tidligere ejer plantede lidt skov og anlagde en sø i 70'erne, fordi han ville have et sted, hvor han kunne skyde ænder. Der var ikke tale om en mose. Han har fremlagt et luftfoto fra 1946, der viser, at der ikke dengang var en sø eller en mose. Efter byrettens dom retablerede han arealet for at efterkomme påbuddet,

hvilket han meddelte kommunen. Han hørte ikke noget fra kommunen, og først efter hans advokats henvendelse til anklagemyndigheden fik han en tilbagemelding.

Tiltalte har om forhold 4 supplerende forklaret, at materialet til bålet havde ligget der i flere år. Der var for 98% vedkommende tale om grene fra læhegn mv. Året forinden havde der været afbrændingsforbud, og bålet var derfor større end normalt. I bålet var der nogle bjælker, som også indeholdt metal, og som stammede fra en tidligere brand. Han ved ikke, hvordan de andre ting kom ind i bålet. Det var en medhjælper, som efter aftale med ham satte ild til bålet. De snakkede ikke om at tjekke, hvad bålet indeholdt. Rundt om bålet havde han af brandhensyn skrabet vegetationen af. Han har ikke puttet fælde og malerbøtter på bålet.

E har forklaret, at hun var kommunens sagsbehandler vedrørende forhold 1. Den 21. august 2017 blev der givet tiltalte påbud om separering af spildevand. I 2020 havde tiltalte og hun korrespondance om problemstillingen. De havde også en telefonsamtale, som hun ikke husker indholdet af. I september 2020 bad hun om oplysninger om tagmaterialer og tagrender. Tiltalte fik efterfølgende et afslag på nedsivningstilladelse. Hun har hverken telefonisk eller skriftligt givet en nedsivningstilladelse, hvilket de i øvrigt aldrig giver telefonisk eller pr. mail. Hun ved ikke, om andre ejendomme i området har nedsivningstilladelser. Der skal søges om tilladelse på en særlig blanket. De behandlede sagen, selv om tiltalte ikke søgte på den anviste blanket. Afslaget er begrundet i grundvandsinteresser i området. Kirker er sjældent opført med tagrender.

C har supplerende forklaret, at kommunen den 4. november 2020 manglede en kontrolanalyse, som er en bakteriologisk kontrol, der viser, om boringen er tæt. En sådan analyse kræves også ved fornyelse af tilladelse til vandindvinding. De manglede også dokumentation for installering af et vandur. Uret måler vandmængden og er et krav, da der gives tilladelse til anvendelse af en bestemt mængde vand. Begge dele er nødvendige for at give en tilladelse, og det var de eneste resterende krav, som tiltalte skulle opfylde. Når en grundejer ikke længere har en tilladelse, er boringen overflødig. I april 2024 blev kravene opfyldt og tilladelsen givet.

G har forklaret, at hun er kommunens sagsbehandler vedrørende sagsforhold 3. Det omstridte areal er en beskyttet mose. Arealets drift er afgørende for, om der er tale om en eng eller mose. Hvis det er åbent landskab med græs, er det eng, og er området

mere tilgroet, er der tale om mose. Først var arealet registreret som beskyttet eng, og senere blev det registreret som beskyttet mose. Beskyttelsen betyder, at ejeren skal stå for beskyttelsen af arealet, og kommunen skal påse, at beskyttelsen bliver opretholdt. Hun ved ikke, om tiltalte er blevet orienteret om beskyttelsen, men det er kommunen ikke forpligtet til at gøre. Arealers status fremgår offentligt af Danmarks Miljøportal. I landbrugsaviser er der jævnligt nævnt oplysninger om, at beskyttelsesområder er registreret på portalen. I 2011 og 2014 blev der foretaget besigtigelser af arealet, og det blev registreret som eng i 2011, 2014 og 2018. Arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, kan ”gro ind og ud” af beskyttelsen, da de faktiske forhold er afgørende.

Der er udarbejdet en luftfotoanalyse for arealet, og det gør ikke nogen forskel, hvad området tidligere var anvendt til. Meget tyder på, at arealet er blevet opgravet tilbage i tiden, og at der senere er opstået en mose. De betragter påbuddet som efterkommet i dag.

Personlige oplysninger

Tiltalte har den 16. december 2021 vedtaget et bødeforelæg for overtrædelse af færdselslovens § 118, jf. § 55 a, stk. 1.

Landsrettens begrundelse og resultat

Tiltalte har i forhold 1, 2 og 3.b modtaget påbud om at foretage separering af regn- og spildevand, at sløjfe en vandboring og at retablere et moseareal til terrænniveau. Efter bevisførelsen finder landsretten ikke grundlag for at tilsidesætte forvaltningens påbud som ugyldige.

Forhold 1

Efter indholdet af korrespondancen mellem Aarhus Kommune og tiltalte sammenholdt med Es forklaring kan det ikke lægges til grund, at tiltalte har haft en berettiget forventning om, at han havde opnået en nedsivningstilladelse.

Det forhold, at andre sammenlignelige ejendomme i området muligt har fået tilladelse til nedsivning, kan ikke føre til, at det nedlagte påbud er i strid med lighedsgrundsætningen.

Tiltalte har herefter undladt at efterkomme et lovligt påbud, og landsretten tiltræder derfor, at tiltalte er fundet skyldig som sket.

Forhold 2

Tiltalte har først efter byrettens dom indsendt den fornødne dokumentation for at opnå fornyet tilladelse til vandindvinding. Landsretten tiltræder herefter, at tiltalte er fundet skyldig i ikke rettidigt at have efterkommet påbuddet af 10. februar 2021.

Forhold 3.a og 3.b

Efter bevisførelsen, herunder Gs forklaring, lægger landsretten til grund, at der er tale om et beskyttet moseareal omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, og at arealet i hvert fald siden 2011 har været registreret på Danmarks Miljøportal som beskyttet område. Tiltalte har erkendt at have foretaget en ændring af arealets tilstand. Herefter og efter oplysningerne om arealets karakter finder landsretten, at tiltalte har udvist uagtsomhed i forbindelse med ændring af arealet. Det tiltrædes herefter, at tiltalte i forhold 3.a er fundet skyldig som sket.

Tiltalte har først efter byrettens dom fjernet jord og reableret mosearealet, og landsretten tiltræder herefter, at tiltalte i forhold 3.b er fundet skyldig i ikke rettidigt at have efterkommet påbuddet af 19. august 2020.

Forhold 4

Af de grunde, som byretten har anført, tiltræder landsretten, at tiltalte er fundet skyldig som sket. Tiltaltes forklaring for landsretten kan ikke føre til et andet resultat.

Sanktionen

Straffen fastsættes til en bøde på 40.000 kr. efter de af byretten anførte bestemmelser, dog at henvisningen til naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 6, udgår. Ved fastsættelsen af bøden er der lagt vægt på, at tiltalte har begået forhold 3 som led i sit erhverv, og at han tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet for så vidt angår forhold 4. Straffen er fastsat i medfør af straffelovens § 89 for så vidt angår forhold 1, 2 og 3.a.

Forvandlingsstraffen fastsættes som nedenfor bestemt.

Det tiltrædes, at der er fastsat en fortløbende tvangsbøde på 2.000 kr. pr. påbegyndt måned vedrørende forhold 1, og landsretten tager anklagemyndighedens påstand om, at den forfalder første gang den 1. september 2024, til følge.

Som påstået af anklagemyndigheden frifindes tiltalte for tvangsbøder fastsat vedrørende forhold 2 og 3.b.

Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t:

T skal betale en bøde på 40.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 20 dage.

Byrettens bestemmelse om betaling af tvangsbøde i forhold 1 stadfæstes med den ændring, at den fortløbende tvangsbøde forfalder første gang den 1. september 2024.

Byrettens bestemmelser om betaling af tvangsbøde i forhold 2 og 3.b udgår.

I øvrigt stadfæstes byrettens dom.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Astrid Bøgh

Stig Glent-Madsen

Rikke Jørgensen

(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 1. maj 2024

Julie Ankerstjerne Thoms

retssekretær